DET KGL·TEATER

Det Kongelige Kapel

SIDEN 1448

På ridderfærd

PROGRAM 8. FEBRUAR 2019

Dirigent: **Alexander Vedernikov**
Koncertmester: **Emma Steele**
Det Kongelige Kapel

Richard Strauss (1864–1949)
Don Quixote.
Fantastiske variationer over et tema
af ridderlig karakter for stort orkester, opus 35

Introduktion, Tema,
Variation 1 – 10, Finale

Solocello: **Andreas Brantelid**
Solobratsch: **Iben Teilmann**
Soloviolin: **Emma Steele**

PAUSE

Richard Wagner (1813–1883)
Parsifal, 2. akt

Parsifal: **Niels Jørgen Riis**
Kundry: **Ann Petersen**
Klingsor: **Johan Reuter**
Blomsterpiger, 1. gruppe: **Dénise Beck, Amanda Larsson, Kari Dahl Nielsen**
Blomsterpiger, 2. gruppe: **Margaux de Valensart,**
Frøy Hovland Holtbakk, Mia Bergström

Det Kongelige Operakors Damer
Korsyngemester: **Steven Moore**

Varighed: 2 timer og 15 minutter inkl. pause

Velkommen til Alexander Vedernikovs første koncert som chefdirigent

Det Kongelige Kapels koncerter er en meget vigtig og integreret del af Det Kongelige Teaters virke. Vi har en lang og hæderkronet Wagner-tradition, og da det efterhånden er et par år siden, vi sidst opførte en komplet Wagner opera, har jeg været interesseret i at holde vores Wagner-muskler og vores Wagner-ører i god og sund form. Desuden giver koncerten os en vidunderlig mulighed for at pleje nogle af vores sangere fra solist-ensemblet, når de træder ind i nye roller. Jeg håber, det giver jer appetit på mere Wagner i næste sæson.

Meget af Wagners drama sker i orkestret, så denne musik fungerer fantastisk med Kapellet midt på scenen. Jeg ser også frem til at høre Kapellet spille *Don Quixote* igen, et værk de sidst spillede i Moskva, da hele verden sidste år samledes der til VM i fodbold 2018.
Det Kongelige Kapel er efterspurgt verden over og er en værdifuld ambassadør, der placerer Danmark og dansk kultur på verdenskortet.

Koncerten i aften er den første af to med Vedernikov i denne sæson. Begge koncerter byder på et repertoire, der er velkendt for Det Kongelige Kapel. Efter udforskningen af klangen i den tyske musiks kerne, håber jeg, I vil komme til den næste koncert 3. maj. Her udforskes det nordiske repertoire med Grieg og Sibelius på programmet sammen med Carl Nielsens violinkoncert.

John Fulljames
Operachef

Det Kongelige Kapel

Nordiske klange i Det Kongelige Kapels hjerte

3. maj 2019

Oplev Carl Nielsens vidunderlige violinkoncert fortolket af den norske violinvirtuos Henning Kraggerud under ledelse af Det Kongelige Kapels nye chefdirigent Alexander Vedernikov.

Foruden Nielsens violinkoncert er Edvard Griegs koncertouverture *I Høst* og Jean Sibelius 1. symfoni på programmet.

LÆS MERE OM KONCERTEN PÅ
KGLTEATER.DK

RICHARD STRAUSS

Don Quixote

Fantastiske variationer over et tema af ridderlig karakter

Et tonedigt fortæller en historie gennem musikken – også kaldet programmusik. Richard Strauss skrev mange tonedigte, herunder i 1897 et om Cervantes' berømte figur Don Quixote. Han udvalgte forskellige episoder fra romanerne, og det blev et mesterværk med utallige fine detaljer og med en blændende orkesterbehandling.

I **Introduktionen** skildres Don Quixote, fordybet i læsningen af gamle ridderromaner. Hans musikalske motiver illustrerer både hans ridderlighed og hans drømmernatur. Til sidst – efter et højdepunkt og en generalpause – er det slået helt klik for Don Quixote, og han tror nu, at han selv er en af disse riddere. I **Temaet** bliver den "forrykte" og ridderlige Don Quixote af La Mancha nu præsenteret af solocelloen, som bliver det instrument, der hovedsageligt (men ikke slavisk) står for Don Quixote i tonedigtet. Han får følgeskab af en væbner, Sancho Panza, der illustreres af hele tre soloinstrumenter: basklarinet, tenortuba og især solobratsch. Strauss viser os sine to figurer i forskellige episoder, som er en slags variationer over Don Quixote og Sancho Panzas musikalske temaer.

I **Variation 1** lægger Strauss ud med den mest berømte episode, nemlig kampen mod vindmøllerne: Don Quixote ser nogle kæmper, dvs. møller, som han angriber. Han får en lufttur og kastes til jorden (paukeslag) og ømmer sig i solocelloen. I **Variation 2** styrter Don Quixote krigerisk frem og tror, at han ser to store hære. Det er i virkeligheden en fåreflok, og Strauss lader vittigt blæserne bræge. Don Quixote angriber "hærene", og fårene løber skrigende bort.

I **Variation 3** plaprer Sancho Panza løs. Don Quixote irettesætter ham med et vredesudbrud og fortæller derefter om ridderverdenen og et fantastisk kongerige og om den skønne Dulcinea. Don Quixote kommer dog helt ned på jorden igen med Sancho Panzas efterfølgende banale kommentar, der udløser endnu et vredesudbrud.

Variation 4 skildrer en procession, der kommer langsomt nærmere. Don Quixote tror, at deres Madonnabillede er en bortført kvinde, der skal frelses. Han taber dog slaget, og processionen drager videre. Sancho Panza tror, at Don Quixote er død, men bliver glad, da Don Quixote kommer til sig selv igen. Væbneren falder i søvn med dyb snorken.

I **Variation 5** er Don Quixote alene og holder nattevagt, en såkaldt vigilie. Det er et stort anlagt recitativ for solocelloen, der fortæller om ridderskab og om den skønne Dulcinea.

Don Quixote vil opsøge Dulcinea, men i stedet viser Sancho Panza ham i **Variation 6** tre bondepiger og bilder sin herre ind, at de er forheksede. Don Quixote og Sancho Panza gør deres kavalermæssige opvartning for bondepigerne, som skynder sig bort.

Don Quixote og Sancho Panza er gæster hos en hertug og hertuginde, der laver spøg med dem: I **Variation 7** bliver Don Quixote bedt om at frelse en nødstedt kvinde og må på en lang rejse. Han og Sancho Panza sættes på en heste-attrap med bind for øjnene, og de tror, de rider gennem luften, mens alle hertugens folk blæser med blæsebælge (storm i orkestret).

I **Variation 8** er Don Quixote og Sancho Panza ude i en lille, "fortryllet" båd, og vandet risler i orkesterfigurerne. Deres båd kuldsejler imidlertid i de stadigt kraftigere orkesterbølger, men de reddes i land, og man hører Don Quixote dryppe i solocelloens pizzicati-knips.

I den følgende **Variation 9** ser Don Quixote to munke på mulddyr og er overbevist om, at de er troldmænd. Han angriber dem, og de flygter.

En af Don Quixotes venner vil kurere ham for hans udmarvende ridderforrykthed og besejrer i **Variation 10** Don Quixote, der må love at aflægge ridderskabet. Han drager hjem. I **Finalen** er Don Quixote faldet til ro, men riddereventyrene har udmattet ham, og til slut dør han – musikken bliver svagere, mere kortåndet og dør ud.

Leif V.S. Balthzersen

RICHARD WAGNER

Parsifal, 2. akt

Parsifal blev Richard Wagners sidste opera. Han kaldte det et "rituelt scenefestspil" og blandede forskellige middelalderkilder med kristen mystik og østerlandsk filosofi. Wagners klange i *Parsifal,* hvor det højtidelige står over for det sanselige, besidder en egen magisk skønhed, og musikken hører til det den mest klangskønne, han har skrevet.

I gralsborgen tilbeder ridderne den hellige gral og det hellige spyd. Gralskongen Amfortas har dog mistet spyddet i en fortryllet have, som den forstødte gralsridder Klingsor har skabt for at lede de kyske gralsriddere i fordærv. I haven er der mange forførende blomsterpiger, og da Amfortas faldt for den smukkeste af dem, Kundry, røvede Klingsor spyddet fra ham og sårede ham med spyddet – et sår, der ikke vil læges. Amfortas har fået at vide, at kun "den rene dåre" gennem medlidenhed kan hele såret.

Gralsridderen Gurnemanz og Kundry, som er en dobbeltskikkelse – forførerske og bodskvinde – møder "den rene dåre" i naturbarnet Parsifal, der imidlertid intet forstår. I den dramatiske 2. akt, der er en kontrast til de to roligere yderakter, kommer Parsifal til Klingsors have; men blomsterpigerne og Kundrys forførelse mislykkes: Kundrys kys giver Parsifal indsigt – han føler Amfortas' sår brænde i sig, bliver medlidende og forlader hende. Klingsor kaster spyddet mod Parsifal, som imidlertid griber det i luften, og Klingsors have og borg styrter sammen.

Efter at have gennemvandret verden opsøger Parsifal i 3. akt den aldrende Gurnemanz og den bodfærdige Kundry og bliver salvet som frelseren. I gralsborgen læger Parsifal den lidende Amfortas' sår med spyddet og overtager hvervet som gralskonge.

Uropførelsen af *Parsifal* fandt sted ved festspillene i Bayreuth i 1882. Wagner havde forbudt, at *Parsifal* måtte spilles noget andet sted, og indtil 1913 var det dermed eneste sted i Europa, man kunne høre det vidunderlige værk. Allerede i 1903 blev *Parsifal* dog spillet på Metropolitan-operaen til stor ærgrelse for familien i Bayreuth.

Leif V.S. Balthzersen

BIOGRAFIER

Alexander Vedernikov er nyudnævnt chefdirigent for Det Kongelige Kapel. Han var fra 2001-2009 musikchef og chefdirigent ved Bolsjoj Teatret i Moskva, han grundlagde Det russiske filharmoniske Symfoniorkester, hvis kunstneriske leder og chefdirigent han var 1995-2004. I perioden 2009-2016 var han chefdirigent ved Odense Symfoniorkester, og han sluttede i 2018 med at blive æresdirigent i Odense efter mammutprojektet med opførelser af Wagners *Ringen* som koncertopførelser og derefter i komplet scenisk form i OEDON. Han er er uddannet på konservatoriet i Moskva og efterspurgt som gæstedirigent ved de største orkestre verden over.

Niels Jørgen Riis bor i København, men har stadig sin gård på Bornholm, hvor han er født og opvokset. Han debuterede på Det Kgl. Teater i 1996 og blev fastansat i solistensemblet efter endt uddannelse i 1998. "I opera kan vi fordybe os i de korte øjeblikke i livet, der ændrer alt", fortæller Niels Jørgen Riis, der adspurgt om den bedste opera svarer: "Der er en flok... KAN ikke pille én ud... Puccini. Verdi. Wagner... Umuligt..."

Ann Petersen har siden 2012 været fastansat på Det Kgl. Teater sideløbende med hendes karriere ved de store operascener i Europa, hvor hun især er kendt for hendes speciale i R. Wagner og R. Strauss faget. Ann Petersen beskriver operakunsten: "Man kan blive henført til højder, som man ikke troede fandtes, men også blive inspireret til ny tankevirksomhed og tiltag i ens egen hverdag." Hendes favoritopera? "Jeg har mange, men hvis jeg skal vælge blot et par stykker, så må det helt klart være *Rosenkavaleren* og ikke mindst *Tristan og Isolde*."

Johan Reuter er født og opvokset i København, har været ansat på Det Kongelige Teater siden 1996 og er en af de internationalt mest efterspurgte sangere på sit felt. Johan Reuter mener, at opera er "den kunstart, som kan trænge længst ind i tilskuerens sjæl. Vi har simpelthen alle værktøjerne til at nå ind til dig og vi har tilmed udviklet vores evner til at bruge disse værktøjer gennem hundredvis af år, så vi kan være sikre på, at ingen undslipper." Hans favoritopera er "Wagners *Nibelungens Ring*. Det er mere end en opera – det er en verden."

Dénise Beck er gæstesolist. Hun voksede op i en familie med mange musikere og begyndte – efter at have plaget om det i to år – at spille violin. Senere skiftede hun til et trommesæt og så til korsang, hvor hun fandt sin virkelige passion, nemlig stemmen! Først sang hun jazz, så rock og siden klassisk. Efter MGK kom hun på Universität für Musik und Darstellende Kunst i Wien og har nu sin base i Berlin. Dénise Beck elsker i øvrigt film fra 50'erne og 60'erne og Science Fiction- og tegnefilm.

Amanda Larsson, Kari Dahl Nielsen, Margaux de Valensart, Frøy Hovland Holtbakk og **Mia Bergström** studerer på Operaakademiet.

Andreas Brantelids far Ingemar Brantelid var i mange år solocellist i Det Kongelige Kapel, og han var Andreas' cellolærer fra Andreas var helt lille. Aftenens cellosolist er derfor "vokset op med" Det Kongelige Kapel. Andreas kom ofte på Det Kongelige Teater som barn. Han sad sortklædt og musestille i orkestergraven allerede som 6-årig, når han havde plaget sin far om lov til at komme med på arbejde på Gamle Scene. Brantelid traf for nylig Hendes Majestæt Dronning Margrethe II i en uformel sammenhæng, hvor dronningen fortalte, at når hun var på Gamle Scene i 90'erne, så hun ind imellem fra Kongelogen en lille mørkklædt dreng i orkestergraven. Dronningen havde bemærket til sin hofdame, at "det er da mærkeligt, at de ikke har sørget for en babysitter til den lille dreng!" Det morede selvfølgelig både Brantelid og Dronningen....

Andreas Brantelid er født i 1987, fik sin koncertdebut som 14-årig med Det Kongelige Kapel og har siden optrådt i koncertsale verden over. Andreas Brantelid spiller på en Boni-Hegar-Stradivarius-cello fra 1707, der venligst er udlånt af den norske kunstsamler Christen Sveaas. Siden 2014 er Andreas Brantelid adjungeret professor ved Det Jyske Musikkonservatorium.

"Jeg spiller Strauss' Don Quixote for første gang, og jeg er helt overvældet. Jeg har aldrig spillet så dramatisk musik før. Det er så tæt på opera som muligt, og jeg føler mig meget hjemme i det udtryk. Det er vist min nye yndlings-"cellokoncert" – selvom det jo er et stort tonedigt og absolut ikke en cellokoncert. Det er et stort symfonisk værk med celloen som hovedrolle og bratschen som Sancho Panza."

Andreas Brantelid

Det Kongelige Kapel

Koncertmestre
Lars Bjørnkjær
Tobias Durholm
Mikkel Futtrup
Emma Steele

Violin 1
Anna Gwozdz
Tanja Birkelund
Linda Aburto Hernandez
Anne Egendal
Claes Göran Sjöberg
Rikke Yde
Sara Wallevik
Michala Kisselhegn
Maria Klingsholm
Patrick Mårtensson
Signe Ane Andersen
Kristine Algot (K)
Øssur Bæk (K)
Pernille Hvid Larsen (K)
Vivi Mark (K)

Violin 2
Inkeri Vänskä Nielsen
Therese Andersen
Charlotte Rafn
Hulda Jonsdottir
Kenneth McFarlan
Kristoffer Lund Madsen
Grit D.-H. Westi
Vladimir Landa
Inge Husted Andersen
Flemming Andersen
Vanessa B. Hedegaard
Helena H. Nielsen
Alexandra Schneider Hansen
Tina Træholt
Ursula di Nucci (K)

Bratsch
Gert-Inge Andersson
Iben B. Teilmann
Sune Ranmo
Ida Grøn
Tomas Kvæde
Lotte Wallevik
Anne Lindeskov
Nanna Rasmussen
Hidekazu Uno
Jens Balslev
Alexander Øllgaard
Victor Sørensen (K)
Zane Sturme (K)
Daniel Sledzinski (K)

Cello
Joel Laakso
Kim Bak Dinitzen
Emilie Eskær
Kristian Nørby
Nina Reintoft
Juliane von Hahn
Elen Lure Haakensen
Therese Åstrand Radev
Dorothea Wolff (K)

Kontrabas
Mette Hanskov
Meherban Gillet
Ludwig Schwark
Ramsey Harvard
Yonas Ben-Hamadou
Jeppe Mørch Sørensen
Leif Jensen
Alexander Edelmann (K)
Cécile-Laure Kouassi (K)

Fløjte
Brit Halvorsen (K)
Nikolaj von Scholten
Anna Dina Schick
Ingrid Søfteland Nesset (K)

Fløjte/Piccolofløjte
Marie Holzegel
Lene Beaver (K)

Obo
Joakim Dam Thomsen
Felicia Greciuc (K)
Pelle Gravers Vänskä Nielsen
Henrik Goldschmidt

Obo/Engelskhorn
Rixon Thomas
Christoph Neuerburg (K)

Klarinet
Lee Morgan
John Kruse
Livio Russi
Bertil Andersson
Nanna Wendelboe (K)

Fagot
Jacob Dam Fredens
Magnus Koch Jensen
Jørgen Bracht Nielsen

Fagot/Kontrafagot
Sabine Weinschenk
Klaus Frederiksen

Horn
Ola Nilsson
Claudio Flückiger
Allan Bendsen
Anna Lingdell
Pall Solstein
Johannes Undisz
Constantin Glaner (K)

Trompet
Nikolaj Viltoft
Jeppe Lindberg Nielsen
Jonas Wiik
Bjarne K. Nielsen
Lars Husum
Kristian Noe (K)

Basun
Kasper Thaarup
Erik Bjørkqvist (K)
Johnny Goodwin (K)
Torbjörn Kroon
Tobias Biörs
Erik Bjørkqvist (K)

Basun/basbasun
Lars Haugaard

Tuba
Lars Holmgaard

Pauke
Henrik Thrane
Henrik Malmgreen

Slagtøj
Mads Drewsen
Marcus Wall
Mathias Friis-Hansen
Per Jensen (K)

Harpe
Nina Schlemm
Angelika Wagner

(K) = kontrakt

Det Kongelige Kapels kunstneriske komité
Vanessa Blander Hedegaard, formand
Livio Russi
Nicolaj Viltoft
Henrik Thrane
Joel Laakso

Det Kongelige Operakors
Damer
Sopran
Cille Ebling
Helle C. Pedersen
Mette Grosbøl
Nina Clausen
Pernille Bruun
Signe Lind
Trine Vestergaard
Charlotte Meldgaard
Lona Mohr Villadsen
Annika Isgar
Camilla Paulson
Cecilia Hjortsberg
Hanne Bremholm
Karen Dinitzen
Louise Bothmann
Randi Gislason

Alt
Aileen Itani
Ditte Errboe
Helle Grarup
Trunte Aaboe
Pia Rose Hansen
Henriette Elimar
Lucie Szabova
Matilde Wallevik
Sasse Flodgaard
Emma Oemann
Annita Wadsholt

Produktion

Sceneteknik:
C2
Producent:
Line Hauger
Forestillingsleder:
Anne Kristine Lauritzen
Musikalsk Indstudering:
Nick Fletcher
Sprogcoach:
Florian Plock
Orkesterteknikere:
Søren Filtenborg
Johanna Lundgren
Kim Jensen
Mikkel Frederiksen
Sonny Jensen
Overtekster:
Wenzel de Neergaard
Tekstafvikler:
Kathrine Stenseth Viltoft

Teaterchef:
Kasper Holten
Skuespilchef:
Morten Kirkskov
Balletmester:
Nikolaj Hübbe
Operachef:
John Fulljames
Erhvervs- og sponsorchef:
Dorthe Paulli
Kommunikationschef:
Magnus Restofte
Salgs- og Planlægningsdirektør:
Henrik Sten Petersen
Økonomidirektør:
Marie Munk
It-chef: **Martin Thaarup Larsen**
Administrationschef, Skuespil:
Carsten Møller
Administrationschef, Opera:
Malene Truelsen
Administrationschef, Ballet:
Søren Normann Hansen
Chef for HR og Jura:
Marianne Thorsen
Kapelchef:
Antony Ernst
Adm. Scenechef:
Rasmus Clausen
Administrationschef, kommercielle aktiviteter, Sponsorer og KGL+:
Niels E. Bjerrum
Chef, Scenografisk- afdeling:
Kim Fridbjørg
Kostumechef:
Sophie Secher Kroner
Chef for strategisk planlægning og analyse:
Jeanette Reutzer
Chef for salg og kundeservice:
Stefan Yong Gildhoff
Hovedleverandør af scenografisk produktion:
Engelbrecht Construction
Tryk:
Rosendahls - print - design - media

Særlig samarbejdspartner
A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
Hovedsponsorer:
Annie & Otto Johs. Detlefs' Fonde - OJD, Bikubenfonden, Det Obelske Familiefond,
Hempel A/S, 15. Juni Fonden, Augustinus Fonden
Sponsorer:
Scandinavian Tobacco Group A/S, Rosendahls – print · design · media,
Schneider Electric Danmark A/S, Rosendahl Design Group A/S, Danske Bank A/S, Hempel Fonden,
Beckett-Fonden, Lauritzen Fonden, Knud Højgaards Fond, Spar Nord Fonden, Færchfonden,
Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond, Audi Danmark